دیدگاه

دکتر سید نعمت‌الله عبدالرحیم‌زاده

عاقبت جاه‌طلبی خطرناک اردوغان

رجب طیب اردوغان، رئیس جمهور ترکیه، روز جمعه ۲۷ نوامبر در مصاحبه‌ای با شبکه تلویزیونی سی ان ان گفت که از سقوط هواپیمای روسی ناراحت و مضطرب است و با وجود اختلاف دیدگاهش با روسیه درباره سوریه باز خواهان وقوع چنین حادثه‌ای نبوده است. او این حرف را سه روز بعد از سقوط سوخو ۲۴ روسی توسط جنگنده‌های ترکیه زد تا آنکه دست‌کم یک گام برای جلب رضایت روس‌ها و به خصوص ولادیمیر پوتین، رئیس جمهور روسیه برداشته باشد، اما این گام چیزی نیست که پوتین انتظارش را داشته باشد و به همین دلیل، پوتین یک روز بعد دستور تحریم ترکیه را صادر کرد. پوتین پیش از این گفته بود اردوغان باید نسبت به کاری که کرده عذرخواهی کند و غرامت هم بپردازد و معلوم است که این دست حرف‌های اردوغان رضایت او را جلب نمی‌کند و باعث نمی‌شود تا سختگیری‌هایش را علیه ترکیه کاهش بدهد. حالا ترکیه می‌خواهد گام دیگری را آن هم با تحویل جسد خلبان روس به کرملین بردارد، اما معلوم است که این گام را نمی‌توان چندان آشتی‌جویانه ارزیابی کرد و گرهی از مشکل اردوغان باز نمی‌کند. در این صورت، اردوغان برای حل بحران پیش آمده با طرف روس چه می‌تواند بکند؟

اولین پاسخ در سفر احمد داوودداوغلو، نخست وزیر ترکیه، به بروکسل برای شرکت در نشست سران اتحادیه اروپا است. هر چند که موضوعاتی مثل پرونده الحاق ترکیه به اتحادیه اروپا یا مسئله پناهجویان در اروپا سرفصل‌های اصلی این سفر را تشکیل می‌دهند، اما داوودداوغلو گفته که با دبیر کل ناتو ملاقات می‌کند تا در مورد تحولات جدیدی بحث کند که بعد از نشست فوق‌العاده ناتو در مورد سقوط بمب‌افکن روسی پیش آمده است. باید توجه کرد که داوودداوغلو یک روز قبل از جلسه پارلمان ترکیه برای رأی اعتماد به کابینه‌اش قصد این سفر را کرده و همین نکته نشان از اهمیت این سفر با توجه به شرایط فعلی و بحران به وجود آمده بین کشورش و روسیه دارد. به نظر می‌رسد که داوودداوغلو با این سفر می‌خواهد در بحران با روسیه الگوی سنتی پناه‌بردن به غرب را تکرار کند تا آنکه مطمئن بشود در برابر روسیه می‌تواند مطمئن به حمایت غرب و به خصوص ناتو به عنوان بازوی اصلی نظامی آن باشد. در مقابل، ناتو در آن نشست اضطراری با تأکید بر حمایت از تمامیت ارضی ترکیه نشان داد که در کنار این کشور است و ینس استولتنبرگ، دبیر کل ناتو، هم با ادعای همخوانی اطلاعات ناتو با ترکیه، این حمایت را پررنگ‌تر کرد. با وجود این، اردوغان و داوودداوغلو می‌دانند که حمایت ناتو در رویارویی با روسیه حد و مرزی دارد و نمی‌توان بی قید و شرط روی حمایت ناتو حساب کرد. در واقع، تجربه‌های قبلی از زمان جنگ گرجستان در هشت سال قبل و بحران کریمه نشان داده که ناتو در برابر روسیه بیشتر از لفاظی تند استفاده می‌کند و در عمل نمی‌خواهد رقیب روس را تحریک کند و در شرایط فعلی و اهمیت جنگ با داعش هم مبنا را بر ادامه این رویه گذاشته است. شاید تجربه گذشته و شرایط فعلی باعث شده تا این دو، نسبت به حمایت ناتو محتاط بشوند و در مذاکره مستقیم با دبیر کل ناتو میزان حمایت او و سازمانش را محک بزنند. پاسخ دیگر ترکیه می‌تواند در عمل مقابله با مثل باشد، چنانکه وزارت خارجه ترکیه به اتباع خود نسبت به سفر به روسیه هشدار داد تا در مقابل هشدار طرف روس به شهروندانش عمل مقابله به مثل بکند. این به معنای ورود ترکیه به بازی تحریمی با روسیه است با این حساب که طرف روس این بازی را به مسئله انرژی و صادرات گاز به ترکیه نمی‌کشاند. با وجود اینکه حدود ۶۰ درصد گاز وارداتی ترکیه از روسیه است و این وجه آسیب‌پذیر ترکیه در بازی تحریمی با روسیه است اما آنکارا روی نیاز روسیه به پول حاصل از فروش این حجم گاز حساب می‌کند تا طرف روس صادرات گازش را به روسیه قطع نکند. البته این تنها وجه آسیب‌پذیر ترکیه نیست، زیرا روسیه با قریب به سالانه ۳۰میلیارد دلار مبادله تجاری با ترکیه، دومین شریک تجاری با این کشور است و آنکارا نمی‌تواند متحمل زیان‌های ناشی از بازی تحریمی با روسیه باشد. پاسخ سوم در یک عقبگرد سیاسی و عذرخواهی اردوغان از روسیه است، چیزی که روزنامه ترکیه‌ای زمان آن را مطرح کرده است. اردوغان تا اینجای کار حاضر به قبول این گزینه نشده و جاه‌طلبی خود در هماوردی با پوتین کار را به جایی کشانده که قبول این گزینه پیامدهای جدی داخلی برای او به دنبال خواهد داشت و باعث می‌شود تا زبان معترضان و منتقدانش به صورت جدی‌تری باز بشود.

رویکرد

تعویق امریکایی انتقال اف-۱۵ به عراق

در حالی که نیروهای عراقی توانسته‌اند نیروها و مواضع خود را منسجم کنند و گروه‌های تروریستی داعش را در اکثر مناطق مهم در محاصره قرار دهند، امریکایی‌ها بار دیگر درباره تحویل جنگنده‌های اف ۱۶ به بغداد خلف‌وعده کردند تا نشان دهند علاقه‌ای برای تشدید حملات علیه تروریست‌ها در عراق ندارند.

حیدر العبادی نخست وزیر عراق روز گذشته گفت نیروهای دولتی و مردمی این کشور در حدود ۴۰ درصد مناطق تحت کنترل داعش را آزاد کرده‌اند. داعش اواخر بهار ۱۳۹۳ شهر موصل را به تصرف خود در آورد و خیلی سریع توانست بر یک سوم مناطق عراق مسلط شوند. نیروهای عراقی به‌ویژه پس از فتوای مراجع نجف خیلی زود با کمک مستشاران ایرانی خود را سازماندهی کرده و توانستند مانع پیشروی بیشتر داعش شود. این نیروها در طول یک سال گذشته تروریست‌های داعش را در اکثر مناطق در حالت تدافعی قرار داده‌اند و بنابر گزارش‌ها توانسته‌اند بیش از یک سوم مناطق اشغالی را آزاد کنند. حیدر العبادی با اشاره به این موفقیت‌ها در ادامه از مانع تراشی بعضی‌ها انتقاد کرد. وی گفت: «برخی می‌خواهند پیروزی‌هایی را که نیروهای عراقی با عزم و اراده خود محقق کرده‌اند به شکست بکشانند.» در همین حال، نیروهای عراقی در ادامه عملیات خود برای آزادسازی استان الانبار به پیشروی‌هایی در مناطق «حصیبه» و «جویبه» در شرق رمادی، مرکز این استان دست یافتند. علی داوود الدلیمی، رئیس شورای شهر الخالدیه یکی از شهرهای مهم استان الانبار اعلام کرد که میزان خسارتی که داعش به زیرساخت استان الانبار وارد کرده به ۸۰ درصد می‌رسد. به گفته الدلیمی داعش بیش از ۶۷ پل حیاتی را در مناطق مختلف الانبار منفجر کرده و شبکه‌های آبرسانی، مسیرهای اصلی و فرعی و ساختمان‌ها دولتی و منازل را ویران کرده است. مشاور اطلاع‌رسانی وزارت دفاع عراق نیز اعلام کرد که پس از آزادسازی الانبار، عملیات آزادسازی نینوا آغاز خواهد شد و نیروهای عراقی آماده همکاری با اقلیم کردستان عراق برای مقابله با داعش در این استان هستند. استان نینوا و مشخصاً شهر موصل، مرکز این استان محل اصلی فعالیت‌های داعش در عراق محسوب می‌شود و در صورت آزادسازی استان الانبار نیروهای عراقی برای آزادسازی این استان آماده می‌شوند تا صفحه داعش را به طور کامل در عراق ببندند. در شرایطی که پیشروی نیروهای عراقی به‌ویژه طی چند ماه اخیر شتاب زیادی گرفته است و امریکا در عمل به وعده‌های نظامی خود به دولت بغداد کوتاهی می‌کند، روز گذشته کمیسیون امنیت و دفاع پارلمان عراق اعلام کرد که امریکا، زمان تحویل جنگنده‌های اف ۱۶ به این کشور را تا ماه ژانویه سال ۲۰۱۶ به تأخیر انداخت. این در حالی بود که «حاکم الزاملی» رئیس کمیسیون امنیت ملی پارلمان عراق ۱۳ آبان گذشته اعلام کرد که تا ۲۰ آبان، بغداد تعدادی دیگر از جنگنده‌های «اف۱۶» امریکایی را تحویل خواهد گرفت و ما انتظار داریم بعد از سری قبل که چهار فروند به بغداد تحویل شد، این بار پنج فروند دریافت کنیم. بغداد در نیمه ماه ژوئیه گذشته چهار فروند جنگنده اف ۱۶ که ساخت شرکت لاکهید مارتین است دریافت کرده بود. قرار است طبق قرارداد تسلیحاتی امریکا و عراق، بغداد ۳۶ فروند از این جنگنده‌ها تحویل بگیرد.

گزارش یک

بعد از فرانسه و همزمان با تلاش دولت انگلیس برای جلب نظر پارلمان

آلمان به سوریه نیروی نظامی می‌فرستد

اروپا آرام آرام در حال آشکار کردن نگاه امنیتی‌اش در سوریه است. فرانسوی‌ها حملات هوایی خودشان را تشدید کرده‌اند، آلمان که تا همین اواخر درباره رویارویی مستقیم با داعش تحفظ داشت، می‌گوید که قصد دارد ۱۲۰۰ نیرو به سوریه اعزام کند و انگلیس سعی دارد مخالفت‌های پارلمان با اعزام نیرو به سوریه را کنار بزند. وزیر خارجه فرانسه در اظهار نظری قابل تأمل گفته که با ارتش سوریه (نه بادولت) حاضر است مقابل داعش همکاری کند.

به گزارش «جوان» دولت آلمان که تا همین اواخر مقابل هرگونه ورود نظامی به سوریه مقاومت می‌کرد، قصد دارد ۱۲۰۰ نیروی نظامی حمایتی برای مبارزه با داعش به سوریه اعزام کند. ولک ویکر، ژنرال بلند پایه ارتش آلمان در گفت و گو با روزنامه «Bild am Sonntag» گفته که این ۱۲۰۰ نیروی آلمانی برای حمایت از نیروی دریایی، شناسایی و سوختگیری جنگنده‌ها به سوریه اعزام خواهند شد. ژنرال آلمانی برای اولین بار تأیید کرده که کشورش دست به اقدام نظامی علیه داعش خواهد زد، اقدامی که دامنه آن اعزام هواپیماهای شناسایی، استقرار ماهواره و اسکورت کشتی‌ها و هواپیماهای فرانسوی در سوریه است. ویکر می‌گوید: «از نقطه نظر نظامی، تعداد سرباز لازم برای خدمات رسانی به هواپیماها و کشتی‌ها حدود ۱۲۰۰ نفر است.» در حالی که فرانسوی‌ها نیز بعد از حملات تروریستی پاریس در ۱۳ نوامبر (۲۲ آبان ۱۳۹۴) عملیات هوایی علیه داعش را تشدید کرده‌اند، این اولین بار است که دولت آلمان با ورود نظامی در پشتیبانی از حملات نظامی فرانسه موافقت می‌کند، اقدامی که بعد از مذاکرات هفته قبل فرانسوا اولاند، رئیس جمهور فرانسه با باراک اوباما و آنجلا مرکل به دست آمده است. همزمان در انگلیس، دولت کامرون نیز کمپین گسترده‌ای برای جلب حمایت پارلمان برای ورود نظامی در سوریه شروع کرده است. دیوید کامرون، نخست وزیر انگلیس اعلام کرده زمان پیوستن به حملات هوایی علیه داعش فرا رسیده و مایکل فالون، وزیر دفاع انگلیس نیز روز یکشنبه اعلام کرد که دولت باید حمایت مورد نیاز را برای موافقت پارلمان با انجام حملات هوایی علیه ستیزه‌جویان داعش در سوریه جلب کند. رسانه‌ها گزارش دادند ممکن است پارلمان انگلیس روز چهارشنبه در این باره رأی‌گیری کند ولی چندین تن از اعضای حزب محافظه کار کامرون و برخی از نمایندگان حزب مخالف کارگر نگران ورود به جنگی دیگر در خاورمیانه هستند. فرانسوی‌ها اواخر هفته قبل، با روس‌ها برای همکاری علیه داعش به تفاهم رسیدند و «فرانسوا اولاند» رئیس جمهور فرانسه، بعد از حملات توریستی پاریس گفت که داعش بزرگ‌ترین دشمن فرانسه است، نه «بشار اسد». لوران فابیوس وزیر خارجه فرانسه هم در گفت‌وگو با رادیو «آرتی‌آل» فرانسه گفته بود که چرا از نیروهای بشار اسد هم برای این نبرد مقابل داعش کمک نگیریم. ولی او حالا در اظهار نظری قابل تأمل گفته که همکاری با همه نیروهای سوری از جمله ارتش سوریه علیه داعش مورد استقبال قرار می‌گیرد، اما همانگونه که همواره اعلام کرده‌ام این همکاری تنها در چارچوب یک دولت انتقالی سیاسی در سوریه امکان‌پذیر است.

■ سفیر سابق امریکا: اگر ایران و حزب‌الله نبودند، اسد سقوط می‌کرد

سفیر سابق امریکا در سوریه می‌گوید که حضور روسیه و سرنگونی جنگنده روسی توسط ترکیه نبود که بازی را تغییر داد، بلکه مسئله مهم حضور ایران و اعزام نیروهای حزب‌الله به القصیر بود و اگر این امور صورت نمی‌گرفت، دوران قدرت بشار اسد پایان می‌یافت. به گزارش «ایسنا»، رابرت فورد، سفیر سابق امریکا در سوریه مدعی شد: «از نظر من تا زمانی که بشار اسد، رئیس جمهور سوریه در قدرت باقی بماند، راه حلی برای مشکل داعش و نیروهایی که به این تشکیلات می‌پیوندند، وجود ندارد.» وی تصریح کرد: من معتقد نیستم که دولت بشار اسد مسئول انفجارها در پاریس یا آنکارا یا سینا باشد.

سفیر سابق امریکا در سوریه با تأکید بر اینکه آتش‌بسی با داعش وجود نخواهد داشت، تردید خود را نسبت به برقراری آتش‌بس با جبهه النصره ابراز داشت و گفت: یقینا اوضاع در سوریه دشوارتر می‌شود. روسیه، امریکا یا ناتو خواهان آغاز جنگ جهانی سوم به دلیل نزاع سوریه نیستند. ما شاهد تلاش‌های بسیاری برای پایان دادن به این وضعیت خواهیم بود. اما من نمی‌گویم که این تلاش‌ها به سرعت به حل بحران خواهد انجامید، بلکه تلاش‌های بیشتری صورت خواهد گرفت.

خبر

حمله پلیس استانبول به تظاهرات ضدتروریسم

ترور یک وکیل سرشناس کرد به تشنج فضای داخلی ترکیه که به اندازه کافی در سیاست خارجی به دنبال دردسر می‌گردد، افزوده است. در همین حال پلیس به تظاهراتی که در پایتخت ترکیه در اعتراض به کشته شدن این وکیل برگزار شد حمله کرد تا بار دیگر مشخص شود حزب حاکم ترکیه تا چه میزان استعداد رفتارهای استبدادی را دارد.

در پی قتل طاهر ایلچی، وکیل سرشناس ترکیه که عمدتاً وکالت اعضای دستگیر شده حزب کارگران کردستان ترکیه (پ. ک. ک) را به عهده داشت و از فعالان صلح بود، صدها تن از مردم استانبول، در اعتراض به کشته شدن، تجمع کردند که در ادامه پلیس با استفاده از گاز اشک‌آور و آب پرفشار تلاش کرد جمعیت را متفرق و از میدان تقسیم خارج کند. خبرنگار راشاتودی و فیلمبردار این پایگاه خبری هم در جریان درگیری‌ها بر اثر استنشاق گاز اشک‌آور دچار حالت خفگی شدند. معترضان با ورود پلیس هر لحظه بیشتر خشمگین شدند و شعارهایی علیه رجب طیب اردوغان، رئیس جمهوری ترکیه سر دادند و وی را «دزد» و «قاتل» خواندند. هلی کوپترهای پلیس هم در ارتفاع پایین بر فراز جمعیت معترض پرواز می‌کردند. این اعتراضات که از نظر دولت «غیرقانونی» برگزار شده بود، تا شب ادامه پیدا کرد. ایلچی اوایل روز شنبه در جریان یک سخنرانی که در آن نیروهای ترکیه و شبه‌نظامیان کرد را به صلح دعوت می‌کرد در جمع خبرنگاران در استان دیاربکر در جنوب شرق ترکیه به ضرب گلوله کشته شد. در حین سخنرانی میان پلیس و مردان مسلح ناشناس درگیری رخ داد و براساس گزارش منابع ترکیه‌ای مردی ریش‌دار به سوی او تیراندازی کرد، اما مشخص نیست که او هدف سوءقصد بوده یا نه. حزب چپگرای دموکراتیک خلق‌ها که به شدت منتقد دولت ترکیه است، کشتن ایلچی را یک «سوءقصد برنامه‌ریزی‌شده» خوانده است. از سوی دیگر احمد داوداوغلو، نخست‌وزیر ترکیه قول انجام تحقیقاتی «شفاف» در مورد قتل ایلچی را داد اما تلاش کرد باب غیر سیاسی بودن این قتل را باز کند و گفت: یک احتمال این است که مهاجمان ایلچی را ترور کرده باشند. احتمال دیگر این است که ایلچی در تبادل آتش میان دو طرف گرفتار شده باشد.

این در شرایطی است که طی روزهای گذشته اعتراضات و درگیری‌های گسترده‌ای در ترکیه رخ داده است. جمعه گذشته چندین هزار تن در استانبول و آنکارا دست به برگزاری راهپیمایی زدند. مردم در حمایت از دو روزنامه‌نگار سرشناس که به خیانت متهم شده‌اند، گردهم آمدند. دادگاهی در روز پنج‌شنبه حکم دستگیری این دو تن را به خاطر افشاگری و انتشار تصاویر و اخبار مربوط به ارسال کمک‌های تسلیحاتی آژانس اطلاعاتی ترکیه به سوریه صادر کرد.

در همین حال، دو تن از روزنامه نگاران ترکیه‌ای که به اتهام گزارش‌های خود درباره تأمین تسلیحات برای سوریه توسط ترکیه دستگیر شده‌اند، از اتحادیه اروپا خواسته‌اند تا با دولت ترکیه درباره حقوق بشر سازش نکنند.

این دو در نامه‌ای به رهبران اتحادیه اروپا نوشتند: ما امیدواریم که حساسیت شما در قبال حقوق بشر و آزادی بیان به‌عنوان ارزش‌های بنیادین جهان غرب همچنان پابرجا باشد. از شما می‌خواهیم تا با دولت آنکارا در این موارد سازش نکنید.

گزارش ۲

طرح ترور رهبران مقاومت فلسطین روی میز «شاباک»

با طولانی شدن انتفاضه فلسطین و افزایش تلفات صهیونیست‌ها، یک پایگاه امنیتی وابسته به حماس اعلام کرد که سازمان اطلاعات و امنیت داخلی رژیم صهیونیستی برای متوقف کردن انتفاضه طرح ترور رهبران مقاومت فلسطین در داخل و خارج را در دستور کار خود قرار داده است.

استمرار انتفاضه فلسطین و افزایش عملیات‌های استشهادی مقامات صهیونیستی را درمانده کرده و آنها را به فکر چاره جویی انداخته است تا از طریق دیگری جلوی انتفاضه فلسطین را بگیرند. صهیونیست‌ها که در ۶۰ روز انتفاضه با به‌کارگیری ابزارهای مختلف و صدور مجازات‌های سنگین برای فلسطینی‌ها نتوانسته‌اند جلوی انتفاضه فلسطینی‌ها را بگیرند این بار طرح ترور رهبران مقاومت اسلامی را در دستور کار خود قرار داده‌اند تا از این طریق انتفاضه را از مسیر خود منحرف کنند.

وبگاه امنیتی «المجد» وابسته به جنبش حماس اعلام کرد منابع امنیتی فلسطینی هشدارهایی را از سازمان‌های اطلاعاتی کشورهای عربی دریافت کرده‌اند مبنی بر اینکه رژیم صهیونیستی قصد دارد دست به ترورهای جدیدی علیه رهبران گروه‌های مقاومت فلسطینی در کشورهای عربی بزند. بر اساس این گزارش، با تشدید انتفاضه و استمرار آن «شاباک یا شین‌بیت» (سازمان اطلاعات و امنیت داخلی) آماده می‌شود تا خطرناک‌ترین پرونده را برای توقف این قیام مجددا باز کند و این پرونده ترور رهبران مقاومت است. روز شنبه نیز آویگدور لیبرمن، وزیر خارجه پیشین رژیم صهیونیستی با انتقاد از نحوه مدیریت بنیامین نتانیاهو بر موج اخیر خشونت‌ها در کرانه باختری و اراضی اشغالی گفته که اسرائیل باید به سیاست ترور هدفمند بازگردد. این طرح‌ها در حالی مطرح می‌شوند که از اول اکتبر تاکنون ۱۰۵ فلسطینی در درگیری با نظامیان صهیونیست شهید و بیش از ۲۲۰۰ تن زخمی شده‌اند.

■ حمایت غرب اسرائیل را گستاخ کرده است

با افزایش عملیات‌های استشهادی تلفات و هزینه‌های صهیونیست‌ها بالا رفته و زنگ خطر را برای این رژیم به صدا درآورده است. براساس گزارش منابع غربی و منطقه‌ای، عوامل جاسوسی اسرائیل تاکنون ترورهای متعددی در خارج و داخل مناطق اشغال شده انجام داده‌اند که ترور فتحی شقاقی بنیانگذار جنبش جهاد اسلامی فلسطین در جزیره مالت در اکتبر ۱۹۹۵، ترور عماد مغنیه عضو ارشد حزب‌الله لبنان در سوریه در سال ۲۰۰۸ و ترور شیخ احمد یاسین بنیانگذار جنبش حماس در غزه تنها چند نمونه آن است. بر خلاف تصور صهیونیست‌ها، ترور رهبران مقاومت فلسطین نه تنها نتوانست شعله خشم مردم این سرزمین را خاموش کند، بلکه موجب گسترش قیام فلسطینی‌ها شد. به اعتقاد کارشناسان، رژیم صهیونیستی که بر مبنای ترور، خشونت و اشغالگری بنیان شده، به دلیل حمایت‌های همه جانبه غرب به ویژه امریکا هیچ‌گاه مورد بازخواست نظام بین‌الملل قرار نگرفته و همین موضوع موجب گستاخی بیشتر این رژیم برای ارتکاب جنایات بیشتر شده است. امریکا پس از شکل‌گیری رژیم صهیونیستی در مه ۱۹۴۸، در شورای امنیت سازمان ملل ۵۱ بار قطعنامه‌های ضد اسرائیلی را وتو و به‌طور آشکار حمایت خود را از رژیم غاصب صهیونیستی اعلام کرده است.

■ حماس: پاسخ ما محکم خواهد بود

افشای طرح ترور رهبران فلسطینی توسط صهیونیست‌ها واکنش رهبران مقاومت اسلامی را در پی داشته است. اسماعیل رضوان از رهبران حماس در واکنش به طرح احتمال ترور رهبران مقاومت اسلامی به سران رژیم صهیونیستی درباره هرگونه جنایت یا حماقتی در حق رهبران گروه‌های فلسطینی در داخل یا خارج هشدار داد و گفت پاسخ حماس محکم خواهد بود. رضوان روز یکشنبه گفت: «اسرائیل در یک بن‌بست سیاسی و امنیتی بی‌نهایت خطرناک به سر می‌برد، به همین دلیل سعی می‌کند جبهه‌های جنگ جدیدی با فلسطینی‌ها باز کند تا توجه‌ها از انتفاضه منحرف شود». رضوان تاکید کرد که اینگونه تهدیدها، رهبران مقاومت را نخواهد ترساند و آنها را برای ادامه راه مصمم‌تر می‌کند.

همچنین اسماعیل المدلل از اعضای ارشد جهاد اسلامی فلسطین نیز گفت: «مقاومت برای پاسخ قوی به هرگونه ترور رهبران حماس و جهاد اسلامی پس از تهدیدات اخیر اسرائیلی است». از سوی دیگر، اسماعیل هنیه، نایب‌رئیس دفتر سیاسی جنبش حماس نیز تاکید کرد که رژیم صهیونیستی و مقامات آن در ترس و وحشت شدیدی به خاطر انتفاضه قدس به سر می‌برند و به صراحت اعلام کرده‌اند که انتفاضه کنونی ملت فلسطین به طول خواهد انجامید. به گزارش ایسنا، به نقل از پایگاه خبری الفجر، اسماعیل هنیه، روز یکشنبه گفت: «اسرائیل مدعی شده گزینه‌ها و راهکارهای مختلفی برای مقابله با انتفاضه قدس دارد و من خطاب به مقامات تل‌آویو اعلام می‌کنم که اگر شما گزینه‌ها و راهکارهای مختلفی دارید، بدانید که انتفاضه هم هنوز بسیاری از داشته‌های خود را رو نکرده است و با وجود این دستاوردهای مهمی در راستای آزادی فلسطین و مسئله قدس محقق کرده است.»

نگاه

برهان حشمتی

رویارویی نظام‌مند با سنن مذهبی در باکو

حمله نیروهای ویژه اداره مبارزه با جرائم سازمان یافته وزارت کشور جمهوری آذربایجان (باندوتدل) به یک مجلس عزاداری در ناردارن در روز ۲۶ پنج‌شنبه گذشته نوامبر (۱۴ صفر) منجر به شهادت پنج تن از دینداران جمهوری آذربایجان شد. این منطقه که در حدود ۳۰ کیلومتری شمال شرق باکو در ساحل دریای خزر قرار دارد، با محاصره اعلام نشده دولت جمهوری آذربایجان مواجه شده است، به نحوی که حتی رهبران برخی احزاب لائیک مخالف دولت جمهوری آذربایجان که از نظر اعتقادی تاکنون چندان هم با رویکرد اهالی شیعه نارداران موافق نبوده‌اند، به لحاظ انسانی از این وضعیت انتقاد کرده‌اند. از جمله علی کریملی، رهبر حزب جبهه خلق در واکنش به تداوم محاصره اعلام نشده نارداران گفته که محروم کردن ۱۰ هزار نفر در نارداران از آب و برق و خدمات حمل و نقل و آذوقه و اینترنت، به معنای محاصره این انسان‌هاست: «حتی اگر فرد مجرمی در نارداران وجود داشته باشد، به این بهانه، مجازات یک روستا با ۱۰ هزار نفر جمعیت، زیبنده یک دولت نمی‌باشد و یک رسوایی است. حاکمیت باید درک کند که این قبیل اقدامات خشونت آمیز و خصمانه، پیوندهای باقیمانده میان ملت و حاکمیت را نیز خواهد گسست.»

واقعیت این است که رسانه‌های دولتی و خصوصی وابسته به دولت در باکو ناخواسته اذعان می‌کنند هدف از حمله نیروهای ویژه وزارت کشور جمهوری آذربایجان به ناردارن، تلاش برای برچیدن همیشگی عادات و سنن شیعی است که در نارداران رعایت می‌شود. رسانه‌هایی همچون خبرگزاری ترند و روزنامه آذربایجان و رسپوبلیکا و شبکه‌های تلویزیونی نظیر لیدر و اسپیس و آ. تی. وی و آ. ان. اس. در خلال گزارش‌های مغرضانه خود علیه مردم نارداران و جنبش اتحاد مسلمانان به رهبری حاج طالع باقرزاده که وی نیز در جریان حمله نیروهای ویژه وزارت کشور به نارداران دستگیر شده و طی سه روز اخیر تحت شکنجه‌های شدید در بازداشتگاه اداره باندوتدل وزارت کشور جمهوری آذربایجان قرار داشته است، تأکید می‌کنند که دولت باکو سبک زندگی شیعی رایج در نارداران را برای جمهوری آذربایجان نمی‌پسندد و باید به آن پایان داده شود، از این رو تبلیغات رسانه‌های باکو مبنی بر اینکه نیروهای وزارت کشور جمهوری آذربایجان به یک گروه افراطی حمله کرده‌اند که قصد براندازی دولت و تشکیل دولتی براساس قوانین شریعت را داشته است، برای مردم جمهوری آذربایجان باورپذیر نیست. واقعیت این است که نیروهای ضدشیعی در جمهوری آذربایجان که شامل ائتلافی از آتئیست‌های حاکم و وابسته به صهیونیسم و غرب و جریان‌های وهابی و نورچی‌های صاحب سرمایه و نفوذ در جمهوری آذربایجان می‌باشند، در پی برگزاری تجمعات عظیم عاشورایی در نقاط مختلف جمهوری آذربایجان به‌رغم وجود تمامی محدودیت‌ها و موانع موجود، از رونق گرفتن فرهنگ عاشورایی در این جمهوری به شدت نگران بوده و به انحای مختلف سعی در مقابله با این روند داشته‌اند. طراحی حمله نارداران در برهه زمانی یک هفته باقی مانده به اربعین حسینی نیز دقیقاً با همین هدف انجام شده است.

حمله به نارداران و اعمال محاصره اقتصادی علیه مردم این قصبه صرفاً به علت پایبندی و اعتقاد آنها به سبک زندگی شیعی که برگزاری مجالس عزاداری حسینی یکی از رفتارهای این سبک زندگی می‌باشد، در حالی انجام شد که تنها دو روز پیش از آن، در کنفرانس سازمان آیسسکو (سازمان علمی - فرهنگی - آموزشی سازمان همکاری‌های اسلامی) در باکو، بر وجود تساهل دینی در جمهوری آذربایجان تصریح شد. همچنین رهبران جمهوری آذربایجان به‌طور مکرر و دائمی بر این ادعا تأکید می‌کنند که جمهوری آذربایجان به الگویی برای تساهل دینی و چندفرهنگی گرایی تبدیل شده است و اکنون مدل آذربایجانی تساهل دینی در دانشگاه‌های چندین کشور دنیا به عنوان واحد درسی تدریس می‌شود! واقعیت این است که الگوی تساهل دینی صرفاً پوششی برای برتری‌جویی یهود و صهیونیسم در جمهوری آذربایجان و میدان داده شده به فرقه‌های ضاله‌ای نظیر بهائیت و وهابیت و نورچی‌گری و عقاید گوناگون میسیونری نظیر آدونتیسم و شاهدان یهوا و شیطان پرستی و آیین کریشنایی و حتی ایجاد فرقه‌ای به‌نام «مهدوی‌چی»ها در جمهوری آذربایجان تبدیل شده است که هدف آن، چیزی جز دور کردن مردم جمهوری آذربایجان از تشیع اصیل نیست. همچنین در چارچوب سیاست چندفرهنگی گرایی تلاش می‌شود اینگونه وانمود شود که جمهوری آذربایجان یک کشور شیعی نیست و کشوری چندفرهنگی و چندمذهبی می‌باشد اما تهاجم وحشیانه نیروهای ویژه وزارت کشور جمهوری آذربایجان به ناردارن برای بازداشت فعالان شیعی و برهم زدن مراسم عزاداری در منزل ابوالفضل بنیادوف، یکی از فعالان و روزنامه‌نگاران شیعه جمهوری آذربایجان و دستگیری ۱۴ نفر از جوانان شیعه و حجت‌الاسلام طالع باقرزاده، رهبر جنبش اتحاد مسلمانان نشان داد که دولت جمهوری آذربایجان هیچ گونه پایبندی به اصل تساهل دینی ادعایی خود ندارد و در برخورد با تشیع اصیل نه تنها به تساهل اعتقادی ندارد بلکه از به‌کارگیری خشونت آمیزترین شیوه‌ها که بعضاً از شیوه‌های سرکوب زمان حاکمیت کمونیسم نیز شدیدتر است، هیچ ابایی ندارد. باکو در برخورد با شیعیان از حمایت صهیونیسم و امریکا و اروپا و عربستان سعودی و ترکیه نیز برخوردار است و روسیه نیز در این زمینه بی‌تفاوت می‌باشد. تأسف‌آورتر اینکه خشونت باکو علیه شیعیان جمهوری آذربایجان بازتاب چندانی در جهان اسلام و حتی کشورهای شیعی ندارد و شیعیان مظلوم جمهوری آذربایجان به علت سیاست منافقانه‌ای که دولت باکو در پیش گرفته است، حتی در ایران نیز انعکاس قابل قبولی ندارد و به همین دلیل شیعیان جمهوری آذربایجان از کسب حمایت‌های لازم از ایران نیز محروم می‌مانند.

اخبار کوتاه

■ ادعای اعدام شیخ نمر در هفته جاری

یک منبع عربستانی نزدیک به دستگاه‌های امنیتی این کشور اعلام کرد که حکم اعدام شیخ نمر باقر النمر و چند تن از اعضای القاعده هفته جاری اجرا می‌شود. خالد الحقبانی، مدیر صفحه «موجز الاخبار» که یکی از مسئولان امنیتی سابق در منطقه ریاض بوده و نزدیک به وزارت کشور عربستان است، در پایگاه اجتماعی «توئیتر» نوشت: «هفته جاری شریعت الهی درباره سران «فتنه» و کسانی که برای ایجاد فساد در زمین تلاش می‌کنند اجرا خواهد شد.» وی نوشت: «شریعت الهی درباره دو فرد مشهور اجرا می‌شود که یکی از ولایت فقیه تبعیت و به گرفتن سلاح علیه عربستان تحریک می‌کند و دیگری به کشتن نیروهای امنیتی فتوا می‌دهد.»

■ اوباما خواستار کنترل بیشتر روی تسلیحات شد

رئیس جمهور امریکا یک روز پس از حمله مسلحانه و کشته شدن سه نفر اعلام کرد که دیگر نمی‌توان بیش از این در مقابل استفاده از سلاح گرم صبر کرد و خواستار کنترل شدید روی تسلیحات نظامی شد. در جریان حمله یک مرد مسلح ۵۷ ساله به یک کلینیک در ایالت کلرادو امریکا و یک گروگانگیری پنج‌ساعته که روز جمعه صورت گرفت، سه تن شامل یک مأمور پلیس کشته و ۹ تن دیگر هم زخمی شدند. باراک اوباما در بیانیه‌ای اعلام کرد: «این یک وضعیت عادی نیست. ما نباید اجازه دهیم که این روند به یک اقدام عادی و روزمره بدل شود. ما باید کاری انجام دهیم تا دیگر سلاح به این آسانی در اختیار مردم نباشد. دیگر چنین اقداماتی را نمی‌توان بیش از این تحمل کرد.»

■ پیگرد هزار مظنون به ارتباط با داعش در امریکا

مأموران پلیس فدرال امریکا موسوم به «اف بی آی» حدود یکهزار مظنون به ارتباط با گروه تروریستی «داعش» در امریکا را تحت تعقیب قرار داده‌اند و گزارش‌ها حکایت از آن دارد که دست‌کم ۴۸ نفر از این مظنونان، بسیار خطرناک هستند و یک تیم حرفه‌ای برای تعقیب این افراد مستقر شده است. شبکه «فاکس نیوز» گزارش کرد، تیم نظارتی سیار (MST) اف بی آی، زنان و مردانی که از نظر آنها افراط‌گرا هستند و وابستگی‌هایی به تکفیری‌های «داعش» دارند را در ۲۴ ساعت شبانه‌روز تحت نظارت و تعقیب قرار داده است زیرا احتمال می‌رود به دنبال انجام هرگونه اقدام تروریستی باشند.